

KJELL E. GENBERG

Den långe från Sundsvall

COPYRIGHT © 1999
Kjell E. Genberg
Reviderad upplaga 2007

All Rights Reserved.

ISBN 978-91-85635-11-5

GRAFISK FORM: Skyttberg/Widholm
PRODUKTION: W&W Communicate AB
OMSLAGS FOTO: Ingram Publishing
TRYCK: ScandBook, 2007

MBF Bokförlag, Box 141, 161 26 Bromma.
TELEFON: 08-25 64 78. FAX: 08-80 85 95.
www.mbförlag.se

Den långa från Sundsvall (del 1)
ingår i serien om kommissarie Holgersson.

I den finns också böckerna

Den vackra från Huddinge (del 2)

och

Den mördade i Mölndal (del 3)

Kapitel ett

FOTOGRAFEN KOM INTE fast han lovat.

Håkan Söderman stod nere vid busshållplatsen vid Birger Jarlsgatan och frös. Det drog en kall snålblåst genom stan och han blev tvungen att slå upp kragen på sin tunna, skamfilade ytterrock. Han tog fram blocket och blyertspennan ur rockfickan och tittade igenom anteckningarna som han suttit på KB och gjort sedan klockan nio samma morgon.

När jag får betalt för det här jobbet skall jag köpa mig en ny överrock, tänkte han och fick samtidigt längre bort på gatan syn på den buss han tänkt åka med. Han körde ner händerna i den bruna trenchcoatens fickor igen. Det var då för väl att Allas börjat den där serien om gamla svenska filmstjärnor, och att Mirran Svensson blev sjuk så att jag fick hoppa in i stället. Men varför kommer aldrig den förbannade fotografen...?

Det var fortfarande kallt efter nattens blåst och bussen dröjde. Den hade stannat vid en hållplats och släppt av folk, och chauffören gick nu ut för att ta sig en rök, innan det åter var dags att lyda direktiven i turlistan. Håkan Söderman rös till och klev in i portgången till pälsaffären. Ur den svarta portföljen plockade han fram en halva körsbärsvin och tog ett par ordentliga klunkar. De värmdde. Nu började också solstrålarna göra verkan. Det skulle nog bli en hyfsad dag.

Chauffören återvände in i bussen och fick dieseln att brumma igång. Söderman letade i fickorna tills han fann spraytuben och kunde ge munnen en omgång.

Han kom sist i kön och när han äntligen nådde fram till förarens kollektavdelning upptäckte han att kollektivtrafikskortet saknades. Det låg kvar hemma på skrivbordet. Han letade desperat i fickorna och hittade en skrynklig femkronorsedel. Summan räckte gott och väl.

Det fanns flera lediga sittplatser och han tog en vid fönstret. Där läste han än en gång igenom anteckningarna, medan bussen slingrade sig ut genom stan. Håkan Söderman tyckte att han åstadkommit ett gott bakgrundsarbete. I fyra timmar hade han skrapat ihop material om Håkan Markell på Kungliga Biblioteket. Han kände sig nästan lite stolt över att de båda hade samma förnamn. Det skulle kanske ge en öppning för intervjun. Om nu bara den gamle skådespelaren var hemma. Det slog Håkan Söderman att han glömt göra upp med objektet om en pratstund.

De kom till Slussen innan Söderman fattade att han gått på fel buss. Den här skulle gå vidare mot Danvikstull och han skyndade sig att rycka i snöret. Han köpte cigaretter, ett paket Florida med pappmunstycke, i tobaksaffären under Katarinahissen. När han sedan sakta vandrade över Slussplan hade det blivit så pass varmt att han kunde ta av sig rocken.

I hörnet mot Götgatsbacken kände han att han var tvungen att ha ett bloss. Han klämde ihop pappmunstycket och stack in det mellan sina gula tänder. Så rev han eld på stickan och kunde känna njutningen när röken åkte ner i lungorna. Han tog upp lappen ur fickan och läste adressen en gång till. Det var inte så långt att gå när allt kom omkring.

Håkan korsade Hornsgatan, och tog de trista trapporna till krönet av puckeln för att fortsätta Bellmansgatan, in i

det som någon förhoppningsfull Söderkonstnär försökt döpa till Stockholms Montmartre eller Montparnasse. Fast helt utan grund var inte det smeknamnet.

Vandringen Bellmangatan norrut förde honom över Brännkyrkagatan, som också hade en liten puckel. Den gatan var sprängd ur hälleberget och längre bort kunde han skymta dess kanske finaste hus. Han hade läst att det var från 1767 då det byggdes av stenhuggaråldermannen J P Blom.

I Bellmangatans fond syntes den höga, ståtliga borg där många kända konstnärer bott. Han började bli törstig. Mariahissen var nerlagd. I dess hus låg en gång Restaurang du Sud, en pendang till mer kända Restaurang du Nord. På du Sud brukade Viktor Rydberg, August Strindberg, Verner von Heidenstam, Anders Zorn och Albert Engström sitta och diskutera över god mat och god punsch. De var också konstnärer, så Håkan kände gemenskap med dem.

Bellmangatan löpte vidare på en bro över Bastugatan. Här kunde man, om man så önskade, svänga in på Tavastgatan, tvära över Skolgränd och komma fram till hörnet av Bastugatan och Blecktornsgränd. Därifrån gick trappor upp till Mariaberget. Han gjorde så.

Håkan pustade av ansträngning då han kom fram till Maria Daghem – det som egentligen hette Cederborgska villan – med dess lekplats utanför.

Det var där han fick syn på flickan och han blev alldeles varm och kall om vartannat.

Det blev polisinspektör Adrian Jonsson som fann flickan denna augustieftermiddag. Hon låg bakom några stenar i lekparken invid Cederborgska villan på Söder, i en sänka bakom gungställningen. Han och konstapel Vilhelm Axelsson hade fått order att köra till adressen sedan en kvinna ringt och lite förvirrat berättat om hur en man med visst våld dragit med sig flickan in i parken.

Axelsson vände sig bort när han fick se den lilla tösen. Så vitt han kunde förstå var hon så liten att hon inte ens börjat skolan än. Det hade hans egen dotter just gjort. Bara för någon vecka sedan hade han följt henne till inskrivningen i Bagarmossens skola. Det hade varit en högtidlig upplevelse. Den här flickan på marken skulle aldrig få vara med om detta.

”Hon är ihjälslagen”, flämtade Axelsson.

”Jag ser väl det”, svarade Adrian Jonsson. ”Skynda dig till bilen och meddela krim.”

Holgersson kom rusande mot ingången på Kungsholmsgatan 37 i hälarerna på en uniformerad konstapel. Intill dörren fanns skyltarna som förklarade att innanför fasaden huserade kriminalpolisen och åklagarmyndigheten. På väg till trappan höll han på att kollidera med ett par av flickorna från skrivcentralen. Han ville hejda sig, för den ena var mycket söt med ovalt ansikte, mycket röd mun och oerhört blå ögon under sin upptuperade Farah Diba-frisyr. Men han fortsatte. Arbete hade sin tid och den var nu.

Flickorna såg efter hans ryggtavla som försvann där trappan svängde.

”Så lång han är”, sa den ena. ”Och stilig.”

”Det sägs att han är den yngste kommissarien i Sverige”,

svarade blondinen. ”Det vore något att få på kroken. Han är lik någon, men jag kan inte sätta fingret på vem det är.”

”Pat Boone. Samma ansiktsform och lika snälla ögon. Han var på bild i förra Fick-Journalen.”

”Kommissarien?”

”Är du svagsint? Pat Boone förstås.”

Klappret från Holgerssons skor i trappan tystnade och flickorna gick vidare med sina papper. Kommissarien slet upp dörren till sitt rum. Därinne väntade inspektörerna Joel Munter och Arne Grünwald.

”Torka dig om munnen”, sa Munter. ”Du har brunsås ända ner på hakan.”

”Sjömansbiff”, svarade Holgersson. ”Jag hann inte ens äta färdigt. Vad är det om? Polismannen som hämtade mig visste ingenting.”

”Man har hittat en död flickunge på Söder”, upplyste Grünwald. ”Troligen ihjälslagen.”

”Sexbrott?”

”Det verkar så enligt radiobilbesättningen som rapporterade in saken.”

”Se till att vi får en bil.”

”Står redan en på gården, kommissarien.”

Holgersson gav Grünwald en hastig blick.

Hörde han inte en liten biton där? Kanske var det en missuppfattning, men Grünwald hade faktiskt jobbat ihop med Gustav Hammar, som nu satt på span och inte kunde tåla att Holgersson klättrat förbi honom på avancemangsstegen.

Holgersson hade fått höra en del skit – det mesta bakom ryggen – sedan han återkom till Stockholm från Sundsvall. Men den unge kommissarien försökte låta bli att ta åt sig.

”Då åker vi”, sa Holgersson.

Flickan låg i framstupa sidoläge intill den lilla bergväggen bakom lekplatsen.

Man behövde inte vara expert för att konstatera att barnet utsatts för massivt våld mot huvudet. Holgersson gjorde en grimas av olust.

”Är tekniken underrättad?” frågade han.

”De är på väg”, svarade Munter. ”Deras chef tog sig också orådet före att äta lunch. Han ville inte avbryta sin måltid.”

”Jaha, vad vet vi så här dags?” undrade kommissarien. ”Vem är flickan?”

”Så långt har vi inte kommit än. Men killarna som hittade henne hade visst en del att berätta.”

Holgersson nickade och vandrade nerför den steniga slänten till Adrian Jonsson och Vilhelm Axelsson som vid det här laget var klara med att sätta upp avspärrningsband. Med jämna mellanrum hängde de upp skyltar som sa *Avspärrat jämlikt Rättegångsbalken 27 kap. 15 §. Överträdelse medför straffansvar. Polisen.*

”Vi har ett vittne”, påstod Jonsson. ”Hon som ringde efter oss. En kvinna som stått på en balkong i närheten har sett en mörkhårig man i trettio- till fyrtioårsåldern komma på gatan med en flicka som motsvarar den här tösens signalement. Han hade hållit ett hårt grepp om hennes kofta, såg ut som om han vridit om den. Vittnet heter Margareta Jäderberg och bor på tredje våningen... Han pekade... ”i huset därborta.”

Holgersson antecknade. Nere på gatan anlände teknikerens skåpbil och deras chef Niklas Danielsson började gå upp mot det avspärrade området.

Holgersson berättade vad han visste, pekade ut var kroppen låg och gick sedan för att tala med fru Jäderberg.

Margareta Jäderberg öppnade iklädd sandaler och gulaktig klänning med axelband. I handen höll hon ett par solglasögon och hon var tillräckligt brunbränd för att kommissarierna skulle förstå varför hon så gärna vistades på balkongen.

Hon kunde i stort sett inte ge honom mer information än den hon redan lämnat till Jonsson. Mannen hade varit barhuvad, håret var som sagt mörkt – inte svart men mörkare än ljusbrunt – och han hade varit klädd i en mörkgrå eller brun överrock av trenchcoattyp. Det som fått henne att reagera var att hon från balkongen sett mannen ”bära sig illa åt” mot flickan redan nere på gatan.

”Vad menas med att han bar sig illa åt?” ville kommissarie Holgersson veta.

”Jag tyckte det såg ut som om han försökte tvinga henne att ta på hans... hans könsorgan. Sedan tog han ett tag om hennes hals, eller kanske i kläderna nedanför halsen, och drog henne med sig mot lekparken. Man har ju läst i tidningarna om fula gubbar, så jag... ja, jag ringde direkt till polisen.”

”Ni såg inte till några andra människor på gatan?”

”Nej.”

”Inte heller att den här karlen i brun trenchcoat kom tillbaka ut från lekparken?”

”Nej.”

Holgersson tackade och förvarnade henne om att ett mer formellt förhör skulle komma att hållas med henne senare. Det tycktes hon inte gilla.

”Jag har ju redan berättat två gånger om vad jag vet.”

”Formaliteter”, upplyste Holgersson och lämnade henne.

Han återvände till lekplatsen som nu finkammades av

teknikerstyrkan. Vid varje fynd hade de placerat ut vita lappar med svarta siffror på och fotografens Rolliflex tickade ideligen. Flickans skor hade hittats på platsen tillsammans med en skrynklig, blodstänkt papperspåse.

”Hennes kofta är sönderriven på ryggen”, förklarade Danielsson. ”Vi vet inte riktigt varför.”

”Enligt vittnet tog mannen ett hårt grepp uppe vid halsen”, sa Holgersson. ”Kan det vara så det gick till?”

”Låter plausibelt. Vidare har vi funnit ett tydligt skoavtryck vid bergskammen. I det finns blod och några ljusa hårstrån som antagligen kommer från offret.”

”Är det mördarens avtryck?”

”Jag skulle bli mycket förvånad om det kommer från någon annan”, sa Danielsson. ”En bit från spåret hittade vi flickans underbyxor. Det verkar som om mannen tagit dem med sig, men av någon anledning slängt dem.”

”Kan han ha blivit störd?”

”Det är ju möjligt. Men det är ditt jobb att ta reda på den saken. Det är du, min bästa herre, som är detektiven på fältet.”

Grünwald kom fram till Holgersson.

”Det är inte mycket mer vi kan göra här”, sa han. ”Teknikerna behöver arbetsro. Jag föreslår att vi åker tillbaka till Kungsholmsgatan och snackar igenom saken.”

Holgersson log blekt.

”Vi vet inte mycket”, sa han och relaterade för de båda kollegerna vad han fått veta. ”Eller hur?”

”Mer än i många andra fall”, sa Joel Munter. ”Vi har ett vittne, bara det är guld värt. Det signalement hon gav är inte oävet. Karl i trettio- till fyrtioårsåldern, mörkt eller åtminstone mörkbrunt hår, brunaktig trenchcoat och sinne-

lag för att vilja ha småflickor. Han kanske redan finns i våra register.”

De var på väg tillbaka till bilen, som nu stod omgiven av svarta polisbilar med vita stänkskärmar. Joel gled in bakom ratten och började leta i fickorna efter startnyckeln. Han hade just fått fram den när det hördes rop från en annan del av gatan.

En polisman kom springande. Holgersson klev ur bilen.

”Vad är det om?” ropade han.

Polismannen hejdade sig. Han hade varit på väg till sin bil, tydligen för att informera sambandscentralen om någonting viktigt.

”Jag fick just veta att det ligger en död karl nedanför berget. Antagligen en fallolycka.”

”Visa var”, sa Holgersson.

Lite längre ner på gatan fanns ett plank som avgränsade stupet ner mot Söder Mälarstrand. Framför det fanns också en ordentlig stoppanordning för bilar. Intill planket stod en äldre kvinna i grå kappa och mörk basker på ett hår som ruskats om av vinden. Hon var tydligt andfådd.

”Den damen kom nyss upp hit”, förklarade polisen.

”Det var hon som hittade den förolyckade. Man kan faktiskt se honom härifrån...”

Han ställde sig på stoppklossarna av betong och hävde sig upp lite över plankets kant för att se bättre. Holgersson gjorde likadant. Härifrån kunde han se Riddarfjärden och staden där bakom: Gamla stans gytter och spiror, Riddarholmen, den nya festplatsen och kajerna där kanalbåtarna brukade lägga till, Tegelbacken, den imponerande koloss som heter Stadshuset, Norr Mälarstrand och Västerbron.

Men utsikten var, trots det fascinerande sceneriet, inte

det som fick Holgersson att bita ihop tänderna så att det gnisslade inne i skallen.

Långt där nere låg en man.

Så vitt han kunde avgöra på det här avståndet kunde det vara en människa i trettio- till fyrtioårsåldern.

Över sig hade han en brunaktig trenchcoat.